Parlamentul European
2024-2029

Comisia pentru afaceri externe

2026/2005(INI)

25.6.2026

PROIECT DE RAPORT

referitor la conturarea acțiunii externe a UE pentru a aborda provocările în materie de drepturi ale omului generate de inteligența artificială
(2026/2005(INI))

Comisia pentru afaceri externe

Raportor: Nacho Sánchez Amor

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la conturarea acțiunii externe a UE pentru a aborda provocările în materie de drepturi ale omului generate de inteligența artificială

(2026/2005(INI))

Parlamentul European,

– având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

– având în vedere Convenția europeană a drepturilor omului,

– având în vedere articolele 2, 3, 8, 21, 23 și 36 din Tratatul privind Uniunea Europeană,

– având în vedere articolele 17 și 207 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

– având în vedere Planul de acțiune al UE privind drepturile omului și democrația 2020-2027, adoptat de Consiliu la 17 noiembrie 2020, și evaluarea sa la jumătatea perioadei, adoptată la 9 iunie 2023,

– având în vedere Orientările Uniunii Europene privind drepturile omului,

– având în vedere Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială)[1],

– având în vedere Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital din 23 ianuarie 2023[2],

– având în vedere Strategia digitală internațională pentru Uniunea Europeană (JOIN(2025)0140),

– având în vedere Convenția-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept,

– având în vedere Declarația universală a drepturilor omului și alte tratate și instrumente relevante ale ONU în domeniul drepturilor omului,

– având în vedere Pactul internațional privind drepturile civile și politice din 16 decembrie 1966 și Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale din 16 decembrie 1966,

– având în vedere Convenția ONU din 18 decembrie 1979 asupra eliminării tuturor

[1] JO L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.
[2] JO C 23, 23.1.2023, p. 1.

formelor de discriminare față de femei,

– având în vedere Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap din 12 decembrie 2006 și protocolul opțional la aceasta, adoptat la 13 decembrie 2006,

– având în vedere Declarația Organizației Națiunilor Unite privind drepturile popoarelor indigene, adoptată de Adunarea Generală a ONU la 13 septembrie 2007,

– având în vedere Declarația Organizației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de intoleranță și de discriminare bazate pe religie sau convingeri din 25 noiembrie 1981,

– având în vedere Declarația ONU din 18 decembrie 1992 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale, etnice, religioase și lingvistice,

– având în vedere Convenția ONU privind drepturile copilului din 20 noiembrie 1989 și cele trei protocoale opționale la aceasta,

– având în vedere inițiativa „Pactul mondial” („Global Compact”) a Organizației Națiunilor Unite,

– având în vedere Pactul pentru viitor și Pactul digital global, adoptate la Summitul Viitorului în septembrie 2024,

– având în vedere Rezoluția 78/265 a Adunării Generale a ONU din 1 aprilie 2024, intitulată „Seizing the opportunities of safe, secure and trustworthy artificial intelligence systems for sustainable development” (Valorificarea oportunităților oferite de sisteme de inteligență artificială sigure, securizate și de încredere pentru dezvoltarea durabilă”,

– având în vedere Rezoluția 79/325 a Adunării Generale a ONU din 26 august 2025, intitulată „Terms of reference and modalities for the establishment and functioning of the Independent International Scientific Panel on Artificial Intelligence and the Global Dialogue on Artificial Intelligence Governance” (Mandatul și modalitățile de instituire și funcționare a Grupului științific internațional independent privind inteligența artificială și a Dialogului mondial privind guvernanța inteligenței artificiale),

– având în vedere Recomandarea UNESCO privind etica inteligenței artificiale, adoptată la 23 noiembrie 2021,

– având în vedere raportul final din septembrie 2024 al Organismului consultativ la nivel înalt al ONU privind inteligența artificială, intitulat „Governing AI for Humanity” (Guvernarea IA în folosul umanității),

– având în vedere recomandarea Consiliului Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică din 22 mai 2019 privind inteligența artificială,

– având în vedere Principiile directoare internaționale ale Procesului de la Hiroshima pentru organizațiile care dezvoltă sisteme avansate de IA și Codul internațional de conduită al Procesului de la Hiroshima pentru organizațiile care dezvoltă sisteme avansate de IA, precum și Declarația liderilor G7 privind IA pentru prosperitate din 17 iunie 2025,

– având în vedere principiile și orientările G20 privind IA,

– având în vedere Declarația de la Bletchley, adoptată de țările participante la Summitul privind securitatea IA din 1-2 noiembrie 2023,

– având în vedere declarația ministerială adoptată la 4 decembrie 2024 în cadrul Summitului Parteneriatului mondial privind inteligența artificială,

– având în vedere articolul 55 din Regulamentul său de procedură,

– având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe (A10-0000/2026),

A. întrucât IA este un fenomen global care este adoptat rapid în toate societățile; întrucât aceasta deschide oportunități fără precedent pentru prosperitate, inovare și progres, inclusiv potențialul de a contribui la protecția și promovarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept într-o varietate de domenii;

B. întrucât sistemele de IA trebuie să respecte în mod fundamental drepturile omului; întrucât, dacă sunt proiectate de la bun început cu intenții răuvoitoare, dacă sunt utilizate în mod abuziv în scopuri represive sau dacă sunt implementate fără garanții adecvate, sistemele de IA pot permite sau facilita încălcări ale drepturilor omului și pot submina demnitatea umană, drepturile omului, democrația și statul de drept;

C. întrucât riscurile și provocările la adresa drepturilor și libertăților fundamentale care decurg din sistemele de IA includ, fără a se limita la acestea, riscuri pentru demnitatea umană, confidențialitatea datelor, drepturile copilului, dreptul la muncă, drepturile migranților, drepturile de mediu, democrație și statul de drept, precum și riscuri de discriminare algoritmică, supraveghere în masă și eliminarea disidenței, violență bazată pe gen, intensificare a represiunii transnaționale și încălcări ale drepturilor omului în implementarea sistemelor de IA în sistemele de arme automatizate în conflicte și în echipamentele cu dublă utilizare;

D. întrucât IA prezintă, de asemenea, oportunități semnificative pentru promovarea drepturilor omului la nivel mondial, inclusiv monitorizarea încălcărilor drepturilor omului, facilitarea accesului la justiție și la informații în domeniul sănătății și al educației, detectarea dezinformării și a discursurilor de incitare la ură, îmbunătățirea furnizării asistenței umanitare și de urgență, consolidarea transparenței în guvernanță și a participării democratice, contribuția la obiectivele de dezvoltare durabilă ale ONU și atenuarea impactului negativ al schimbărilor climatice;

E. întrucât progresul rapid al tehnologiilor de IA remodelează profund ordinea mondială; întrucât UE trebuie să se asigure că acțiunea sa externă în domeniul IA este ghidată de o viziune strategică coerentă, ancorată în valorile sale fundamentale, și anume democrația, statul de drept și respectarea drepturilor fundamentale;

F. întrucât UE promovează un model alternativ și de încredere pentru proiectarea, dezvoltarea și guvernanța IA, care combină deschiderea, transparența și protecția drepturilor fundamentale cu reziliența și inovarea, protejându-și cetățenii și oferind condiții de concurență echitabile pentru întreprinderi;

G. întrucât consolidarea parteneriatelor în domeniul IA cu țările din afara UE, în special cu

țările candidate, cu țările din vecinătatea UE și cu țările din sudul global, ar trebui să constituie o prioritate a acțiunii externe a UE,

Considerații generale

1. subliniază că drepturile omului, în special demnitatea umană, egalitatea și nediscriminarea, trebuie să rămână în centrul IA; subliniază că obligațiile juridice în materie de drepturi ale omului se aplică în toate circumstanțele și că sistemele de IA trebuie să ofere transparență și supraveghere ca bază pentru răspundere și responsabilitate, asigurând accesibilitatea și disponibilitatea efectivă a unor căi de atac în fiecare etapă a ciclului de viață al IA;

2. subliniază că, potrivit dreptului internațional, statele au datoria de a se abține de la orice ingerință nejustificată în exercitarea drepturilor omului și de a combate astfel de ingerințe, precum și de a asigura realizarea și protecția efectivă a acestor drepturi; subliniază că această obligație este deosebit de importantă în contextul guvernanței sistemelor de IA;

Riscurile prezentate de IA la pentru drepturile omului

3. subliniază că datele constituie o componentă esențială a tehnologiilor de IA și că protejarea confidențialității datelor este indispensabilă pentru protecția drepturilor omului în mediul digital;

4. subliniază riscul ca IA să agraveze inegalitățile sociale existente, în special pentru grupurile deja marginalizate, deoarece sistemele pot fi construite pe baza unor algoritmi și/sau date care reproduc, perpetuează și exacerbează prejudecățile discriminatorii;

5. este profund îngrijorat de faptul că IA a permis ca supravegherea să devină mai sofisticată, mai intruzivă și mai răspândită, permițând monitorizarea unor grupuri și societăți întregi și reprezentând o amenințare gravă la adresa democrației și a drepturilor omului;

6. avertizează că supravegherea asistată de IA, chiar și atunci când este utilizată inițial în scopuri legitime, cum ar fi asigurarea respectării legii și securitatea, poate fi reorientată cu ușurință pentru a reprima disidența și a-i viza pe apărătorii drepturilor omului;

7. condamnă cu fermitate utilizarea IA pentru perpetuarea violenței bazate pe gen și subminarea drepturilor de gen, astfel cum s-a observat în cazul Grok, care a arătat modul în care instrumentele bazate pe IA pot fi utilizate pentru a crea și a răspândi conținut sexualizat neconsensual, inclusiv deepfake-uri și alte forme de manipulare a imaginilor și a materialelor video;

8. este profund îngrijorat de potențialele prejudicii pe care IA le poate cauza copiilor și adolescenților;

9. recunoaște impactul sistemelor de IA asupra remodelării muncii la nivel mondial, a pieței forței de muncă și a productivității; subliniază că efectele sistemelor de IA vor fi profunde și de lungă durată; avertizează că implementarea sistemelor de IA nu poate fi utilizată pentru a justifica subminarea drepturilor, a demnității și a bunăstării

lucrătorilor, înlocuirea lucrătorilor sau accentuarea deficitului de competențe ori deprofesionalizarea;

10. ia act de dependența tot mai mare de tehnologiile bazate pe IA pentru monitorizarea frontierelor și a rutelor de migrație, inclusiv de-a lungul frontierelor externe ale UE;

11. este profund îngrijorat de implicațiile sociale și de mediu grave ale sistemelor de IA;

12. este profund îngrijorat de riscurile tot mai mari ca IA să fie utilizată în scopuri de represiune transnațională;

13. subliniază rolul esențial al întreprinderilor în asigurarea faptului că dezvoltarea și implementarea IA și utilizarea datelor respectă drepturile omului;

14. insistă asupra faptului că statele au datoria de a promova și proteja în mod eficace drepturile omului împotriva abuzurilor comise de părți terțe, inclusiv de întreprinderi;

15. invită instituțiile UE și statele membre să conducă eforturile depuse în cadrul forurilor internaționale relevante și în rândul partenerilor internaționali pentru elaborarea unor orientări specifice IA privind responsabilitatea întreprinderilor în materie de drepturi ale omului;

16. își exprimă îngrijorarea cu privire la dovezile tot mai numeroase de utilizare a sistemelor de IA în război;

17. subliniază importanța aplicării unor standarde înalte în materie de drepturi ale omului în cazul produselor și tehnologiilor cu dublă utilizare bazate pe IA;

Riscurile prezentate de IA pentru democrație și statul de drept

18. constată că sistemele de IA au un impact direct asupra proceselor electorale și democratice;

19. subliniază că implementarea sistemelor de IA în procesele electorale trebuie să respecte cele mai înalte standarde de transparență, explicabilitate, răspundere și evaluare independentă;

20. constată cu îngrijorare că utilizarea IA în moduri răuvoitoare sporește capacitățile de manipulare a informațiilor și de ingerință străină, inclusiv potențialul de a submina integritatea, independența și eficacitatea instituțiilor și a proceselor, precum și potențialul de a afecta calitatea informațiilor;

21. subliniază că libertatea presei este un element fundamental al democrației; își exprimă îngrijorarea cu privire la riscurile la adresa diversității, pluralismului, incluziunii, fiabilității și responsabilității mass-mediei pe care le prezintă concentrarea puterii în mâinile furnizorilor de IA;

Răspunderea pentru IA

22. constată că răspunderea pentru încălcările drepturilor omului legate de IA ia naștere la nivelul verigii din lanț în care sistemul este exploatat sau utilizat pentru comiterea încălcării, cu excepția cazului în care sistemul a fost proiectat de la bun început cu

intenții răuvoitoare; subliniază că această abordare nu exonerează dezvoltatorii de răspunderea care le revine;

23. solicită ca sistemele de IA să respecte dreptul victimelor încălcărilor drepturilor omului la o cale de atac efectivă;

Recomandări referitoare la Strategia UE privind acțiunea externă în domeniul IA

24. subliniază necesitatea ca UE să fie un actor principal în promovarea unei IA de încredere la nivel mondial, în modelarea peisajului mondial al IA și în promovarea unei abordări bazate pe drepturile omului în ceea ce privește dezvoltarea și implementarea IA; solicită elaborarea imediată a unei strategii globale a UE privind acțiunea externă în domeniul IA pentru a atinge acest obiectiv;

25. invită Comisia să acționeze în direcția instituirii unor standarde minime globale de protecție împotriva riscurilor grave asociate IA;

26. consideră că IA oferă o oportunitate reală de a aborda, împreună cu țările din afara UE, provocări specifice la adresa drepturilor omului, cum ar fi drepturile copiilor, drepturile femeilor și egalitatea de gen, drepturile lucrătorilor și drepturile de mediu;

27. invită UE și statele sale membre să sprijine instituirea unor mecanisme de guvernanță participative pentru a contura răspunsurile de politică și cadrele de guvernanță în materie de IA la nivel internațional;

28. subliniază necesitatea de a consolida Oficiul UE pentru IA și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) prin alocarea unor resurse financiare și umane adecvate;

29. solicită utilizarea deplină a tuturor instrumentelor aflate la dispoziția UE pentru a aborda impactul IA asupra drepturilor omului, inclusiv prin consolidarea rolului reprezentantului special al UE pentru drepturile omului;

30. subliniază necesitatea unor discuții suplimentare cu privire la cele mai bune modalități de a introduce subiectul IA în reglementările existente ale UE, pentru a garanta că politicile și normele interne ale UE în domeniul IA consolidează respectarea drepturilor omului în afara UE;

31. invită Comisia și SEAE să integreze o dimensiune legată de IA în promovarea democrației și în observarea alegerilor de către UE;

32. subliniază necesitatea urgentă de a dezvolta un ecosistem de IA puternic și rezilient în UE, care să reducă dependențele strategice și să consolideze autonomia strategică a UE;

33. reamintește angajamentul UE față de o ordine multilaterală bazată pe norme; invită UE și statele sale membre să își coordoneze pozițiile în cadrul forurilor multilaterale și să construiască parteneriate cu parteneri care împărtășesc aceeași viziune, pentru a promova și a avansa o viziune comună asupra unei IA de încredere;

34. invită UE și statele sale membre să sprijine și să consolideze sistemul ONU în eforturile sale de a promova o IA de încredere;

35. invită UE și statele sale membre să continue colaborarea cu Consiliul Europei pentru elaborarea unor standarde internaționale privind o IA de încredere;

36. subliniază necesitatea ca UE să sprijine creșterea disponibilității sistemelor de IA cu sursă deschisă și a standardelor tehnice interoperabile, în special cu țările candidate, cu țările din vecinătatea UE și cu țările din sudul global;

37. solicită UE să condiționeze asistența sa financiară pentru dezvoltarea și implementarea IA în țările din afara UE, inclusiv în cadrul viitorului instrument „Europa globală” și al strategiei „Global Gateway”, de dezvoltarea și utilizarea unei IA de încredere și care respectă drepturile; subliniază că UE ar trebui să finanțeze numai modele de IA care respectă standardele în materie de drepturi ale omului;

38. subliniază importanța sistemelor de IA utilizate în cadrul întreprinderilor, deoarece acestea pot sprijini întreprinderile să respecte principalele acte legislative ale UE, cum ar fi Directiva privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor[3] și Directiva privind raportarea de către întreprinderi de informații privind durabilitatea[4], precum și legislația împotriva muncii forțate, pentru a se asigura că lanțurile de aprovizionare în domeniul IA sunt responsabile, sustenabile și respectă drepturile omului și mediul;

39. subliniază că un ecosistem de IA de încredere este un motor esențial al competitivității; subliniază că investițiile în sisteme de IA care respectă drepturile fundamentale ale omului sunt esențiale pentru consolidarea încrederii consumatorilor și a partenerilor internaționali, pentru stimularea inovării pe termen lung și pentru crearea unui avantaj competitiv durabil pe piața mondială;

40. subliniază că sprijinirea alfabetizării în domeniul IA este extrem de importantă;

Recomandări privind armele

41. sprijină eforturile ONU în vederea încheierii unui acord obligatoriu din punct de vedere juridic care să reglementeze și să interzică la nivel mondial sistemele de arme autonome letale; solicită UE și statelor sale membre să sprijine aceste obiective;

42. condamnă eventualele încălcări ale drepturilor omului comise în conflictele armate prin intermediul unor sisteme autonome de IA; solicită UE să sporească sprijinul acordat Curții Internaționale de Justiție și Curții Penale Internaționale în investigarea și urmărirea penală a încălcărilor grave ale drepturilor omului comise prin utilizarea IA;

Recomandări privind supravegherea în masă asistată de IA

[3] Directiva (UE) 2024/1760 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024 privind diligența necesară în materie de durabilitate a întreprinderilor și de modificare a Directivei (UE) 2019/1937 și a Regulamentului (UE) 2023/2859 (JO L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).
[4] Directiva (UE) 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 537/2014, a Directivei 2004/109/CE, a Directivei 2006/43/CE și a Directivei 2013/34/UE în ceea ce privește raportarea privind durabilitatea de către întreprinderi (JO L 322, 16.12.2022, p. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj).

43. solicită interzicerea exportului din UE de sisteme de supraveghere în masă asistate de IA către țări în care există un risc grav ca aceste sisteme să fie utilizate pentru a încălca drepturile omului;

Recomandări privind produsele cu dublă utilizare

44. solicită integrarea principiilor Regulamentului privind IA în Regulamentul privind produsele cu dublă utilizare[5], ceea ce ar trebui să conducă la interzicerea exporturilor de sisteme de IA interzise de Regulamentul privind IA și să oblige statele membre să se asigure că toate sistemele de IA cu dublă utilizare și cu grad ridicat de risc destinate exportului respectă obligațiile prevăzute în Regulamentul privind IA ca o condiție pentru aprobarea exportului;

Recomandări privind comerțul

45. solicită extinderea domeniului de aplicare al Regulamentului privind IA pentru a acoperi exporturile de sisteme de IA în afara UE pentru cele două categorii principale de risc enumerate în Regulamentul privind IA;

46. solicită ca dispozițiile privind IA din acordurile comerciale ale UE să promoveze IA cu sursă deschisă și de încredere; invită Comisia să includă promovarea sistemelor de IA de încredere în cadrul inițiativelor Global Gateway;

Recomandări privind oportunitățile oferite de IA pentru promovarea drepturilor omului

47. subliniază potențialul sistemelor de IA de a promova și consolida drepturile omului și de a aborda provocări majore la nivel mondial; salută eforturile ONU și ale Consiliului Europei de a promova această utilizare a IA prin intermediul guvernanței internaționale;

48. invită Comisia și SEAE să sprijine utilizarea de sisteme de IA de încredere în monitorizarea încălcărilor drepturilor omului și în sprijinirea accesului la justiție, precum și în domeniile educației, asistenței medicale, schimbărilor climatice și energiei și, în general, în promovarea obiectivelor de dezvoltare durabilă ale ONU;

°

° °

49. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei și statelor membre.

[5] Regulamentul (UE) 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare (JO L 206, 11.6.2021, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj).